

■ تدوین استانداردهای حسابداری و حسابرسی از مأموریت‌های اصلی سازمان حسابرسی است، در این زمینه چه اقداماتی اخیراً در سازمان انجام شده است؟

مجموعه استانداردهای حسابداری و حسابرسی تدوین شده در سازمان حسابرسی مبنای تهیه و حسابرسی صورت‌های مالی در کشور و معیار سنجش کیفیت اطلاعات مالی و کیفیت حسابرسی است. استانداردهای حسابداری بخش عمومی پایه تحول از حسابداری منسوخ نقدی به حسابداری تعهدی است. پیامدهای اجرای مؤثر این استانداردها با ایجاد شفافیت در بخش عمومی، تقویت پاسخگویی، و کمک به مصرف بهینه منابع عمومی به تدریج محقق خواهد شد.

در سال ۱۴۰۰ تعداد ۲ استاندارد حسابداری بخش عمومی و ۷ استاندارد حسابرسی به تصویب مجمع عمومی سالانه سازمان در تاریخ نهم مرداد ماه ۱۴۰۱ رسیده است. علاوه بر این برای ثمر رسیدن اصلاحات ساختاری، پیگیری‌ها و جلسات مکرری از طریق مجلس شورای اسلامی و مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی به منظور اصلاح و پیشبرد دو طرح جاری در مجلس شورای اسلامی انجام شده است. دستورالعمل حسابرسی پس از گذشت یک دوره حدود ۳۰ سال به طور کامل تجدید نظر شده و هم‌اکنون آماده پیاده‌سازی در حسابرسی‌های دوره جدید است.

■ درباره حسابرسی کامپیوتری هم توضیح می‌دهید که چه اقدامات تازه ای انجام شده است؟

تغییر ساختار سازمانی مدیریت حسابرسی کامپیوتری و فناوری اطلاعات مهم‌ترین اقدام کمیته حسابرسی کامپیوتری بوده است. تیم حسابرسی کامپیوتری، وظیفه تحلیل داده‌ها، پیاده‌سازی تکنیک‌ها و استفاده از ابزارها به منظور مکانیزه کردن آزمون‌های حسابرسی را برعهده داشته و تیم حسابرسی فناوری اطلاعات وظیفه حسابرسی ساختار سازمانی واحد فناوری اطلاعات، تجهیزات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری بنگاه‌ها اعم از امنیت شبکه و نرم‌افزارها و سیستم عامل‌های مورد استفاده بنگاه مورد حسابرسی را برعهده دارد.

الکترونیکی کردن پرونده‌های حسابرسی، برگزاری دوره‌های آموزشی، انعقاد قرارداد با دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی، استفاده از داده‌کاوی برای کشف انواع موارد مشکوک به تقلب درون سازمانی در صنعت بانکداری از دیگر اقدامات مهم این کمیته هستند.

■ آیا به موضوع پولشویی هم وارد شده‌اید؟ چه کارهایی در این مورد انجام شده است؟

بله کمیته پولشویی ما در این مورد فعال است و تهیه پیش‌نویس دستورالعمل مبارزه با پولشویی توسط حسابرسان و ارائه آن به مرکز اطلاعات مالی جهت تصویب و ابلاغ آن توسط شورای عالی مقابله و پیشگیری از جرایم پولشویی و تأمین مالی تروریسم، نظارت بر اقدامات نیازسنجی، طراحی، اجرا و ارزیابی دوره‌های آموزشی مستمر مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم جهت حسابرسان و مدیران سازمان توسط مدیریت آموزش با هماهنگی و تایید مرکز

اطلاعات مالی، همکاری و تعاملات لازم با مراکز اطلاعات مالی جهت نهایی‌کردن چک‌لیست رعایت مفاد آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پولشویی به منظور تصویب و ابلاغ آن توسط شورای عالی مقابله و پیشگیری از جرایم پولشویی و تأمین مالی تروریسم، ابلاغ چک‌لیست آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پولشویی مصوب شورای عالی مقابله و پیشگیری از جرایم پولشویی و تأمین مالی تروریسم به گروه‌های حسابرسی، ارزیابی رعایت اجرای آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پولشویی توسط گروه‌های حسابرسی از طریق تکمیل چک‌لیست مصوب شورا و درج نتایج آن در گزارش حسابرس و بازرس قانونی از جمله اقدامات این کمیته بوده است.

همکاری با مرکز اطلاعات مالی در طراحی و تدوین برگه نحوه رعایت مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم، تهیه و تدوین برنامه سالانه مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم برای سال ۱۴۰۰ و همکاری با مرکز اطلاعات مالی در تهیه و تدوین شاخص‌ها و معیارهای معاملات و عملیات مشکوک به پولشویی و تأمین مالی تروریسم و همچنین ایجاد بسترهای ارتباطی مناسب به منظور اجرای قوانین و مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم از دیگر اقدامات کمیته مبارزه با پولشویی سازمان حسابرسی است.

■ در زمینه شناسایی فساد و گلوگاه‌های فساد در دستگاه‌ها چه اقداماتی کرده‌اید؟

کمیته ارتقای سلامت نظام اداری در راستای اجرای وظیفه قانونی شناسایی و کنترل گلوگاه‌های فساد، بسترها و زمینه‌های شکل‌گیری و گسترش مفاسد اقتصادی در دستگاه و ارائه گزارش به کمیته پیگیری، فهرستی از آسیب‌ها و یا گلوگاه‌های احتمالی فساد تهیه و به همراه اقدامات انجام‌شده و راهکارهای پیش‌بینی شده به منظور حذف این گلوگاه‌ها به مرکز بازرسی، مدیریت عملکرد پاسخگویی به شکایات وزارت امور اقتصادی و دارایی ارسال کرده است.

■ در سایر بخش‌ها و کمیته‌ها چه اقداماتی صورت گرفته است؟

کمیته ارتقای سلامت نظام

اداری فهرستی از آسیب‌ها و

یا گلوگاه‌های احتمالی فساد

تهیه و به همراه اقدامات

انجام‌شده و راهکارهای

پیش‌بینی شده به مرکز

بازرسی وزارت امور اقتصادی

و دارایی ارسال کرده است

در کمیته گزارشگری بخش عمومی هم اقدامات مهمی انجام شده از جمله حسابداری مبالغ دریافتی طرح‌ها از منابع داخلی، «حسابداری مبالغ دریافتی طرح‌ها از منابع سایر شرکت‌ها و اشخاص، «حسابداری انتقال دارایی از طرح به شرکت دولتی، حسابداری انتقال دارایی به شرکت‌هایی مانند شرکت‌های آب و فاضلاب یا شرکت‌های توزیع برق که دولتی نیستند، حسابداری تسعیر تسهیلات ارزی که شرکت دریافت و به طرح برای تکمیل دارایی منتقل می‌کند و همچنین بررسی نامه وزیر در خصوص نحوه برخورد با هزینه‌های غیرقابل انتساب به دارایی‌های ایجاد شده از محل اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای انجام شده است.

■ ظاهراً در زمینه حسابرسی عملیاتی نگرش‌های جدیدی در سازمان حسابرسی حاکم شده است، لطفاً در این زمینه توضیح دهید.

هدف حسابرسی عملیاتی، کمک به تمام سطوح مدیریت واحدهای مورد رسیدگی برای ارتقای وظایف برنامه‌ریزی و کنترل عملیات از طریق شناسایی و ارزیابی سیستم‌ها و روش‌ها و تأکید بر کارایی، اثربخشی و صرفه اقتصادی است.

یکی از نگرش‌های جدید در ارائه گزارشات؛ «حسابرسی زیست‌محیطی» است. ضرورت آگاهی و پاسخگویی نسبت به عملیات جاری و آینده سازمان‌ها و بنگاه‌های اقتصادی درباره موضوعات زیست‌محیطی باعث به وجود آمدن شاخه جدیدی از حرفه حسابرسی به نام حسابرسی زیست‌محیطی شده است. بنابراین مبحث زیست‌محیطی امروزه مورد توجه محافل حرفه‌ای و دانشگاهی قرار گرفته و موسسات عالی حسابرسی در دنیا نیز انجام حسابرسی با رویکرد زیست‌محیطی را در دستور کار خود قرار داداند. در این خصوص ترجمه راهنمای حسابرسی های زیست‌محیطی در دستور کار واحد حسابرسی عملیاتی قرار گرفته است). همچنین چک‌لیست‌هایی برای ارزیابی مولفه زیست‌محیطی فرودگاه‌ها، نیروگاه‌های برق‌آبی، سدها و مخازن، خطوط انتقال و توزیع برق در این واحد ترجمه شده است.

نگرش دیگر «سلامت شبکه بانکی و تحلیل راهبری شرکتی» است. ارزیابی سلامت نظام بانکی، تحلیل راهبری شرکتی و همچنین تحلیل راهبری شرکتی و تأثیر آن بر سلامت مالی بانک‌های ایران زیرمجموعه این نگرش هستند.

همچنین نگرش دیگر «بهبود کیفیت گزارش‌های حسابرسی عملیاتی» است که شامل ارزیابی کنترل‌های داخلی با استفاده از الگوی COSO و پیگیری اقدامات شرکت در خصوص گزارش‌های حسابرسی عملیاتی قبلی است.

در بخش ارزیابی عملکرد مواردی از جمله ارزیابی میزان دستیابی به اهداف استقرار راهبری شرکتی (براساس دستورالعمل جدید بورس)، تعیین نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید در سطح کل شرکت ، میزان دستیابی به اهداف کلان از جمله چشم‌انداز و مأموریت شرکت و ... اضافه شده که خود موجب افزایش کیفیت گزارش‌ها شده است.